

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne: **M. K.**, nar. X, trvale bytom K., proti žalovanému: **Krajské riaditeľstvo Policajného zboru v Košiciach, Krajský dopravný inšpektorát**, Kuzmányho č. 8, Košice, o návrhu na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného zo dňa 2. 6. 2010 č.p.: KRP-DI-OBCP-P-107/2010, na odvolanie žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach č. k. 7S/13916/2010-100 zo dňa 28.02.2011, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Košiciach č. k. 7S/13916/2010-100 zo dňa 28. februára 2011 **m e n í** tak, že žalobkyni **p r i z n á v a** oslobodenie od súdneho poplatku.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Konanie na prvostupňovom súde

Krajský súd v Košiciach uznesením č. k. 7S/13916/2010-100 zo dňa 28.02.2011 rozhodol tak, že žalobkyni oslobodenie od súdneho poplatku v konaní nepriznal. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že na základe komplexného preskúmania osobných, majetkových a zárobkových pomerov žiadateľky mal za to, že žalobkyňa sa nenachádza v sociálnej a ani finančnej núdzi a jej majetkové pomery neodôvodňujú priznanie oslobodenia od súdneho poplatku.

Krajský súd zistil z rozhodnutia Sociálnej poisťovne, ústredia Bratislava, že žalobkyňa je poberateľkou starobného dôchodku vo výške 9.498,- Sk (315,27 Eur) mesačne a jej manžel

je poberateľom invalidného dôchodku vo výške 4.318,- Sk (143,33 Eur) mesačne a z písomných potvrdení Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Košice zo dňa 16.02.2011 zistil, že žalobkyňa je poberateľkou peňažného príspevku na opatrovanie syna podľa zákona č. 447/2008 Z.z. vo výške 69,38 Eur mesačne. Ďalej súd zistil, že žalobkyňa nie je poberateľkou dávky v hmotnej núdzi a príspevkov k uvedenej dávke z dôvodu sociálnej núdze a nie je ani poberateľkou inej dávky sociálnej pomoci z uvedených dôvodov. Z potvrdenia o osobných, majetkových a zárobkových pomeroch žalobkyne na účely oslobodenia od súdnych poplatkov zo dňa 28.01.2011 súd zistil, že žalobkyňa je s manželom spoluvlastníčkou rodinného domu, ktorý slúži na bývanie s rodinou a tiež aj osobného motorového vozidla.

Po vyhodnotení osobných, majetkových a zárobkových pomerov, s prihliadnutím aj na výšku súdneho poplatku, dospel krajský súd k záveru, že tieto neodôvodňujú priznanie oslobodenia od súdneho poplatku a preto žiadosti žalobkyne, s poukazom na § 138 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok, v platnom znení (ďalej len „O. s. p.“), nevyhoveli.

II.

Odvolanie žalobkyne

Proti uzneseniu krajského súdu podala žalobkyňa včas odvolanie, v ktorom uviedla, že krajský súd sa nezaoberal všetkými skutočnosťami a to, že:

1. peňažný príspevok za opatrovanie je pohyblivý; predtým bol vo výške 24,93 Eur,
2. žalobkyňa má ešte nezaopatrené dieťa, syna (t. č. na úrade práce), ktorý je chorý, má tupé bolesti hlavy, poruchu videnia, po úraze hlavy mu vytekal likvor. Žalobkyňa musela zaplatiť zdravotnú poisťku vo výške 170 Eur a napriek tomu, že syn ešte nemá 25 rokov, nepoberá na neho detské prídavky, pretože v štúdiu pokračoval externe,
3. osobné motorové vozidlo zn. Škoda Fábria dostal invalidný syn žalobkyne z odboru sociálnych vecí na 7 rokov, pretože je odkázaný na prepravu autom; ak by počas 3 rokov umrel, musela by žalobkyňa časť sumy vrátiť. Toto vozidlo nesmú odpredať, preto ho museli dať opraviť. Žalobkyňa ďalej uviedla, že okrem príjmu má aj výdaje – 100 Eur mesačne na benzín a na lieky na epilepsiu, imunitu, alergiu a musí platiť aj ústav,

4. do osobného motorového vozidla žalobkyne (zn. Škoda Forman, rok výroby 1992) narazilo v júni roku 2010 vodárenské auto; smaltovanie podvozku a údržbu robí žalobkyňa sama, pričom vozidlo má hodnotu asi 300 Eur. Kúpila ho preto, lebo vozidlo, ktoré mali predtým už bolo úplne rozbité a nedalo sa opraviť,
5. rodinný dom slúži rodine na bývanie. Je tam nutné vymeniť radiátory, cez drevené okná fúka. Žalobkyňa musí sama robiť maľovanie a drobné murárske aj elektrické práce. Žalobkyňa ďalej poukázala na to, že šetrí aj na strave a oblečení,
6. žalobkyňa a jej manžel dostali trombózu, žalobkyňa praskajú cievy, má ísť na liečenie s chrbticou a manžel má odporúčenú operáciu žíl.

K odvolaniu žalobkyňa priložila:

- posudok Ústredia práce sociálnych vecí a rodiny zo dňa 18.05.2006, podľa ktorého sa jej syn, P. K. považuje za občana s ťažkým zdravotným postihnutím, s mierou funkčnej poruchy 60 %,
- rozhodnutie Košického samosprávneho kraja zo dňa 14.05.2010 (nachádza sa aj v spise krajského súdu - č. I. 23), že syn žalobkyne – P. K. je odkázaný na sociálnu službu poskytovanú v domove sociálnych služieb ambulantnou formou,
- výpočtový list úhrad za poskytované sociálne služby v DOMKO – Domove sociálnych služieb, podľa ktorého mesačná výška úhrady za služby je 63,04 Eur až 72,496 Eur podľa počtu pracovných dní v mesiaci,
- rozhodnutie Úradu práce sociálnych vecí a rodiny Košice zo dňa 03.03.2011 o zaradení syna M. K. do evidencie uchádzačov o zamestnanie.

III.

Právne názory odvolacieho súdu

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p.), preskúmal uznesenie krajského súdu a po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 O. s. p.) a ide o uznesenie, proti ktorému je podanie odvolania prípustné (§ 202 O. s. p. v spojení s § 250s O. s. p.), dospel jednomyselne k záveru, že odvolaniu žalobkyne treba priznať úspech. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 2 O. s. p. v spojení s § 250l ods. 2 O. s. p.

Podľa § 5 ods. 1 písm. a/ zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov, v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“), vzniká poplatková povinnosť podaním návrhu, odvolania a dovolania alebo žiadosti na vykonanie poplatkového úkonu, ak je poplatníkom navrhovateľ, odvolateľ a dovolateľ.

Podľa § 138 ods. 1 O. s. p., môže súd na návrh priznať účastníkovi celkom alebo sčasti oslobodenie od súdnych poplatkov, ak to pomery účastníka odôvodňujú a ak nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva. Ak nerozhodne súd inak, vzťahuje sa oslobodenie na celé konanie a má i spätnú účinnosť; poplatky zaplatené pred rozhodnutím o oslobodení sa však nevracajú.

V citovanom ustanovení sú upravené dve podmienky, ktoré musia byť splnené kumulatívne, aby mohol súd účastníka oslobodiť od súdnych poplatkov. Oslobodenie od súdnych poplatkov musia odôvodňovať pomery účastníka a zároveň nesmie ísť o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva. Pre posúdenie možnosti priznania takéhoto oslobodenia súd zisťuje osobné, majetkové a zárobné pomery žiadateľa, prihliada k výške súdneho poplatku, pričom berie do úvahy všetky individuálne okolnosti daného prípadu, aby nedošlo k situácii, že neschopnosťou účastníka konania zaplatiť súdny poplatok dôjde k porušeniu jeho práva v prístupe na súd, ktoré mu zaručuje Ústava Slovenskej republiky v článku 46 ods. 1 a 2. Účastník je povinný svoje pomery, ktoré sú rozhodné na posúdenie dôvodnosti jeho žiadosti, preukázať.

Aj nepriznanie oslobodenia z dôvodu zrejme bezúspešného uplatňovania alebo bránenia práva treba starostlivo zvažovať, pretože ide o určitú prejudíciu výsledku sporu. O svojvôľu pôjde spravidla vtedy, ak by išlo o šikanu, alebo ak už zo skutkových tvrdení žalobcu (bez potreby vykonávať dokazovanie) bolo nepochybné, že sa jeho návrhu nebude môcť vyhovieť.

Žalobkyňa sa žalobou zo dňa 22.06.2010 domáhala preskúmania rozhodnutia žalovaného č. p. KRP-DI-OBCP-P-107/2010 zo dňa 02.06.2010, ktorým žalovaný potvrdil rozhodnutie o priestupku Okresného riaditeľstva Policajného zboru, Okresný dopravný inšpektorát, Oddelenie bezpečnosti cestnej premávky č. p. ORP-ODI-OBCP-P-347/2010 zo dňa 22.04.2010. Rozhodnutím o priestupku bola žalobkyni uložená pokuta vo výške

200 Eur a zákaz činnosti viesť motorové vozidlo po dobu 6 mesiacov podľa § 22 ods. 2 písm. c/ zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch, v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o priestupkoch“), z dôvodu, že sa pred križovatkou plne nevenovala vedeniu vozidla a nesledovala situáciu v cestnej premávke, nerešpektovala signál „Stoj“ svetelného signalizačného zariadenia trojfarebnej sústavy, vošla do priestoru križovatky, kde narazila do iného osobného motorového vozidla, ktoré prechádzalo úsekom na signál „Voľno“, čím spôsobila dopravnú nehodu, pri ktorej došlo k zraneniu jej osoby a bola spôsobená škoda na majetku vo výške cca. 9.000,- Eur a žalobkyňa bola uznaná vinnou zo spáchania priestupku podľa § 22 ods. 1 písm. g/ zákona o priestupkoch.

Z návrhu na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy na základe žaloby je žalobca povinný zaplatiť súdny poplatok vo výške 33,- Eur podľa položky 10 písm. b/ Sadzobníka súdnych poplatkov, ktorý tvorí prílohu zákona o súdnych poplatkoch.

V prípise zo dňa 21.01.2011 požiadala žalobkyňa o oslobodenie od súdneho poplatku a za týmto účelom doručila krajskému súdu:

1. Potvrdenie o osobných, majetkových, zárobkových pomeroch na oslobodenie od súdnych poplatkov, v ktorom žalobkyňa uviedla, že je dôchodkyňou, jej manžel je invalidný dôchodca, majú dvoch dospelých synov - jedného od narodenia invalidného a druhého (25-ročného) momentálne nezamestnaného a bez príjmu. Medzi osobný majetok väčšej ceny žalobkyňa uviedla rodinný dom a motorové vozidlo a medzi dlhy dlh vo výške 8.500,- Eur z dôvodu totálnej autohavárie.
2. Rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ústredie zo dňa 02.12.2008 o priznaní starobného dôchodku žalobkyne vo výške 9.498,- Sk, t. j. 315,27 Eur mesačne.
3. Rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ústredie zo dňa 12.07.2006 o priznaní invalidného dôchodku manželovi žalobkyne vo výške 4.318,- Sk, t. j. 143,33 Eur mesačne.

Na základe výzvy boli krajskému súdu dňa 25.02.2011 doručené z Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Košice potvrdenia o poberaní peňažného príspevku na opatrovanie za rok 2010 a 2011, podľa ktorých poberá žalobkyňa mesačne dávku vo výške 69,38 Eur.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že **mesačný príjem rodiny, pozostávajúcej zo žalobkyne – starobnej dôchodkyne, jej manžela – invalidného dôchodcu, syna –**

invalida a ďalšieho syna, ktorý je momentálne nezamestnaný, je 527,98 Eur. Žalobkyňa je spoluvlastníčkou rodinného domu, v ktorom rodina žije a osobného motorového vozidla zn. Škoda Forman (rok výroby 1992), ktoré má hodnotu asi 300 Eur. Ďalšie osobné motorové vozidlo zn. Škoda Fábria dostal jej invalidný syn z odboru sociálnych vecí na 7 rokov, pretože je na prepravu autom odkázaný.

Vychádzajúc z uvedeného mal odvolací súd zato, že vzhľadom na majetok, celkový mesačný príjem rodiny a zdravotný stav jej členov, by zaplatenie súdneho poplatku vo výške 33,- Eur mohlo vystaviť žalobkyňu a jej rodinu ohrozeniu sociálnej núdze, na základe čoho dospel odvolací súd k záveru, že žalobkyňa spĺňa prvú podmienku pre priznanie oslobodenia od súdneho poplatku – jej pomery to odôvodňujú. Odvolací súd zároveň dospel k záveru, že v preskúmanom prípade nejde (v zmysle § 138 ods. 1 O. s. p.) o zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva – t.j. bola splnená aj druhá podmienka.

Podľa § 220 O. s. p. odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie (§ 219), ani na jeho zrušenie (§ 221 ods. 1).

Vychádzajúc zo skutočnosti, že krajský súd uznesením č. k. 7S/13916/2010-100 zo dňa 28.02.2011 nepriznal žalobkyni oslobodenie od súdneho poplatku napriek tomu, že žalobkyňa spĺňala podmienky, uvedené v § 138 ods. 1 O. s. p., Najvyšší súd Slovenskej republiky toto uznesenie zmenil podľa § 220 O. s. p. v spojení s § 246c ods. 1 O. s. p. tak, že žalobkyni oslobodenie od súdneho poplatku priznal.

P o u č e n i e : Protí tomuto uzneseniu odvolanie n i e j e prípustné.

V Bratislave 20. júla 2011

JUDr. Zuzana Ďurišová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Andrea Jánošíková